

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt worden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de Duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de Slavernij. — 422. De jonge Alpenglids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den Nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het Spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond Eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de Deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberge. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't Dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten Schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een Gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsman. — 459. De Heldin van Maestricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De Wraak van den Eskimo. — 462. De Schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het Ijs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Grootte Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Roover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. Lina, de Smokkelaarster. — 470. Tweemaal gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Djees, de Schoolier. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtreiziger. — 478. De Kinderen van den Vischer. — 479. Een vlucht in Rusland. — 480. Het Turfschip van Breda. — 481. Kerstmis in Sneeuw en Ijs. — 482. Een vreemde Oudejaarsavond. — 483. De Tooveres van het Ijs. — 484. Een Cow-Boy in de Gevangenis. — 485. De Jonge Strandlooper. — 486. Een Wonderbare Terugkeer. — 487. Het gestoorde Kamp. — 488. Een blijde Wederkomst. — 489. Het geheim van het Kraaienhof. — 490. De Ridder met het Zilveren Kruis. — 491. De Heldin van den Vuurtoren. — 492. Koning Albert I. — 493. Koning Leopold III. — 494. Het Licht in de Duinen. — 495. Voetballers in Amerika. — 495bis Koning Albert aan den IJzer. — 496. Vaders Vlucht. — 497. Een Martelaars. — 497bis Te Marche-les-Dames. — 498. De Jonge Verstekeling. — 499. Ada's Avontuur. — 500. Uit het Leven van A. Hans.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

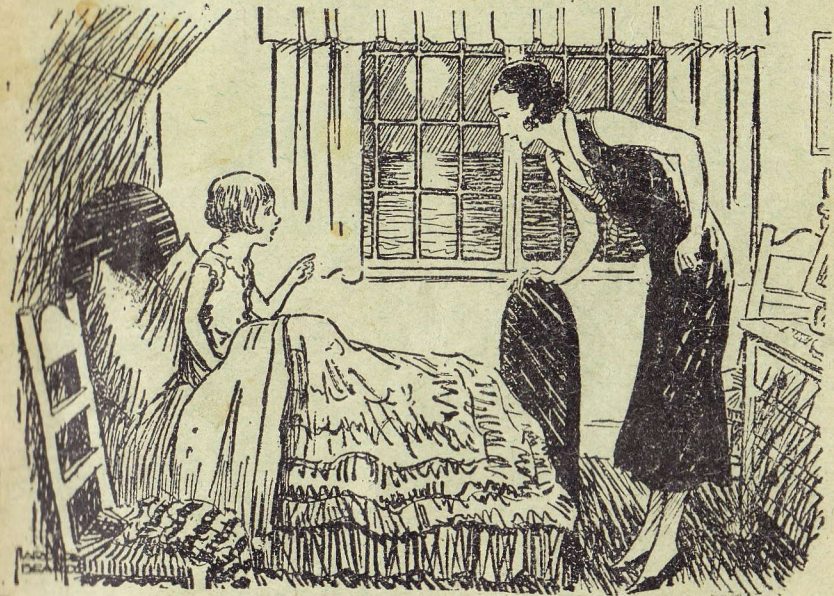
PRIJS: 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Va. Geert, Wetteren.

Nr. 506

A. HANS.

Een nacht in het Veerhuis

Uitgave: A. Hans-Van der Meulen, Contich

EEN NACHT IN HET VEERHUIS

I.

Jan Willaart, een man van twee en dertig jaar, stond aan den dijk te werken van het Noord-Friesche eiland Sylt, in Duitschland, bij de grens van Denemarken. Hij was hier ver van huis. Hij woonde bij Knokke in West-Vlaanderen... Maar 't was oorlog in Europa, en ook ons land, in 1914 door Duitschland aangevallen, leed onder de verschrikking van den krijg. Ons leger streed met Franschen, Engelschen en Amerikanen tegen de Duitschers aan den Yzer en de Ieperlee. Daar lag nog een vrij hoekje, maar in het overige van België waren de Duitschers meester.

Jan Willaart was soldaat, maar bij een gevecht aan den Yzer krijgsgevangen genomen. En de Duitschers hadden hem naar het kamp van

Munster gezonden. Na een paar maanden werd Willaart naar de Noord-Friesche eilanden gebracht. Hij was in het burgerlijk leven dijkwerker. Hij had gearbeid aan de duinen en de golfbrekers van Vlaanderen, aan allerlei versterkingswerken, om de zee te beletten het land af te brokkelen.

In Noord-Duitschland liggen ook zware dijken, die de polders tegen de Noordzee moeten beschermen. De eigen arbeiders waren naar het leger en men verving ze door krijgsgevangenen, want de zee woelt altijd maar door en de dijken moeten onderhouden worden.

Zoo was Jan Willaart met eenige andere Vlamingen en ook met Franschen en Engelschen op het eiland Sylt versukkeld.

— 't Was een warme Augustusdag van het jaar 1918. Willaart legde takkenbossen tusschen dikke palen.

— 'k Wilde dat het avond werd, zei Peter Mennink, een Nieuwpoortenaar.

— Och, 't zal stikkend warm zijn in onze barak. De zon brandt er den heelen dag op.

— Maar we rusten toch... Ze beulen ons hier af...

— Jongen, de oorlog duurt lang... We zijn al drie jaar van huis. 't Is Oogstmaand. Nu zou Knokke moeten vol zitten met badgasten. En

badkarren op het strand, muziek op den dijk... Zoo was het elken Zomer... Wie weet, hoe ellendig het er gesteld is... Dat een mensch nooit wat hoort van vrouw en kinderen... Gij zijt niet getrouwd...

— Ik heb toch mijn vader en moeder achtergelaten... Waar dolen ze? Ze schrijven elken dag haast over gevechten bij Nieuwpoort... Waar zijn mijn ouders gevlucht? sprak Mennink.

— En hoe stellen mijn vrouw en twee kindertjes het? Mietje zal nu zeven jaar en Fransje negen jaar zijn... Ze zouden hun vader wel vergeten...

— Van eigen spreekt uw vrouw elken dag over u...

— Ja, maar ze zullen me toch niet meer kennen... En hoe lang duurt die vervloekte oorlog nog! Zoo van elkaar gescheiden zijn, altijd aan huis denken en nooit nieuws krijgen, 't is om gek te worden! kloeg Willaart.

— Er zijn toch gevangenen, die brieven ontvangen...

— Wij niet... De kust moet wel streng afgesloten zijn... En misschien is mijn vrouw met de kinderen naar Holland; dat is dicht bij Knokke. God geve het... ze zouden er veiliger zijn... Maar zoo kunnen de brieven, die ik naar Knokke zend, niet in haar handen gekomen zijn!

De mannen rustten even, terwijl ze spraken.

Plots kwam een man van de andere zijde op den dijk. Hij had een dik hoofd, met grof gelaat en groote, zwarte oogen, die nu van drift fonkelden.

— Luijaards! riep hij in 't Duitsch, en hij wierp den stok, waarop hij gewoonlijk steunde, naar Willaart, die hem tegen de bloote beenen kreeg.

— Dat is raak! spotte Frits, de opzichter, want dit was de ruwe man. Breng den stok terug! beval hij.

Willaart gehoorzaamde, maar bromde toch:

— Ge behandelt me als een hond!

— Weer tegenspreken? Dat doet ge altijd... Wie niet werkt, krijgt slagen...

— Zie, wat we gedaan hebben!

En Willaart wees op een groote vlakke van uitgespreide takkenbossen.

— Houd uw mond! snauwde Frits.

Willaart veegde het bloed van zijn been, want de huid was door den stok gescheurd geworden.

Een tweede persoon beklom van de andere zijde den dijk... Hij droeg de uniform van Duitsch officier... Frits, die sergeant was, groette hem dadelijk onderdanig en scheen verbaasd over deze onverwachte verschijning. Hij had niet bemerkt, dat de officier in een roeiboot over een kanaaltje genaderd was.

— Wat is er? Bloedt ge? vroeg de officier aan Willaart.

— Ja, de opzichter heeft zijn stok tegen mijn been gesmeten, antwoordde Jan vrijmoedig. Mijn maat en ik rustten even... we hebben vandaag al die lange rije takkenbossen gelegd. En 't is toch zoo vreeselijk warm.

Willaart vertelde dit in Vlaamsch-Duitsch. Hij had al veel van de taal hier geleerd.

— Die twee kerels zijn luijaards! beweerde Frits.

De officier was een ingenieur en bestuurde een groot deel der zeewerken.

— Wanneer zijn ze met het leggen van de takkenbossen begonnen? vroeg hij.

— Vanmorgen...

— Dan hebben ze niet geluierd... en mogen ze wel eens een oogenblik uitblazen bij dit weer...

De officier wenkte den opzichter terzijde.

— De beer krijgt er van langs, omdat hij u mishandeld heeft, fluisterde Mennink.

De opzichter had den bijnaam van beer om zijn ruwheid.

— Ja... De ingenieur is een brave en rechtvaardige man. Jammer, dat hij niet elken dag komt, maar hij moet veel rond reizen.

De officier berispte inderdaad den harteloozen Frits. Hij zei, dat krijgsgevangenen ook men-

schen waren. Men mocht ze niet afbeulen. Zij hadden voor hun land gestreden.

Frits durfde niet tegen te spreken, maar hij werd nog nijldiger, al toonde hij het nu niet.

— Ga mee naar de boot, riep de officier tot Willaart. En uw vriend ook!

Ze werkten hier maar met tweeën op een eenzaam punt. Vluchten konden ze immers niet, want zonder boot kon men toen Sylt niet verlaten (1).

De krijgsgevangenen gingen over den dijk. In het vaartje lag de groote roeiboot, met twee Duitsche marine-soldaten.

Willaart en Mennink mochten aan boord. Ze kregen elk een glas limonade. Dat smaakte heerlijk. De officier haalde uit het kajuitje een doos, die allerlei genees- en verbandmiddelen bevatte. Er kwamen nog al eens ongevallen voor op het werk. Men schoof licht uit op de glibberige keien van de dammen; de een of ander kreeg een paal op den voet, en zoo meer.

De vriendelijke overste goot uit een fleschje een vocht op een prop watte en wiesch de wonde van Willaarts been uit. Dat piekte erg, doch het was ontsmettend. Dan werd een pleister gelegd.

(1) Na den oorlog werd dit eiland door een dam met den vasten wal verbonden.

Met strak gelaat keek Frits toe. Hij had geen limonade gekregen.

— Ja, zoo moet de goedgezakkige ingenieur de krijgsgevangenen maar bederven, bromde hij bij zich zelf. Dan zullen wij er nog meer last van krijgen...

Willaart dankte den officier en hij keerde met Mennink naar zijn werk terug.

De officier bezichtigde de herstellingen. Frits moest hem allerlei uitleg geven en ontving onder-richtingen.

Toen hij vertrok, zei de overste:

— En denk er nu aan... de gevangenen behoorlijk behandelen. Ik duld geen wreedheden. De oorlog brengt al ellende genoeg. Die menschen zitten hier ver van hun land en hun familie, juist als de onzen in Frankrijk of elders... We moeten barmhartig zijn.

De boot voer heen en Frits keek ze na. Hij was ook in den oorlog geweest en had zijn rechtervoet ernstig verwond bij Passchendale, in West-Vlaanderen. Na een lang verblijf in het hospitaal, werd hij voor het leger afgekeurd.... Men stelde hem dan aan als toezichter aan de kust, want hij was een dijkwerker van Hussum, in Sleswijk, de provincie hier tusschen de Noord- en Oostzee. Hij hinkte nu, en zijn karakter was norsch geworden.

Soms zei hij tot kennissen:

— Ik zal het de gevangenen inpeperen, dat hun soldaten mijn rechter poot lam geschoten hebben.

Dat was zeer ruw en ook geweldig onrechtvaardig.

— Zie zoo, die moeial van een officier is weer voor een week of zoo weg... en ik kan hem missen als tandpijn! bromde Frits.

Hij ging bij de twee gevangenen, en zei tot Willaart:

— Gij hebt durven klikken!

— Ik moest toch antwoorden op de vraag van den officier, sprak Jan.

— Ge hadt kunnen zeggen, dat ge gevallen zijt...

— Liegen doe ik niet... En de officier vond het laf, dat ge met een stok naar me gesmeten hebt... Hoe zijt ge nu mijn meester? Door den oorlog... De rollen hadden omgekeerd kunnen zijn... gij, krijgsgevangene, en ik bewaker... Maar ik zou van Duitsche krijgsgevangenen zeggen: « De jongens kunnen het niet helpen, dat ze mijn vijanden genoemd worden en in een kamp zitten, Ze zouden ook liever thuis zijn bij hun ouders of vrouw en kinderen ». En ik zou ze goed behandelen... We zijn toch allen menschen, die elkaar nooit iets in den weg gelegd hebben...

— Dat ge vlot kunt babbelen, weet ik...

— En werken ook, al doe ik het nu tegen mijn goesting. Ik zou liever de dijken versterken bij Knokke...

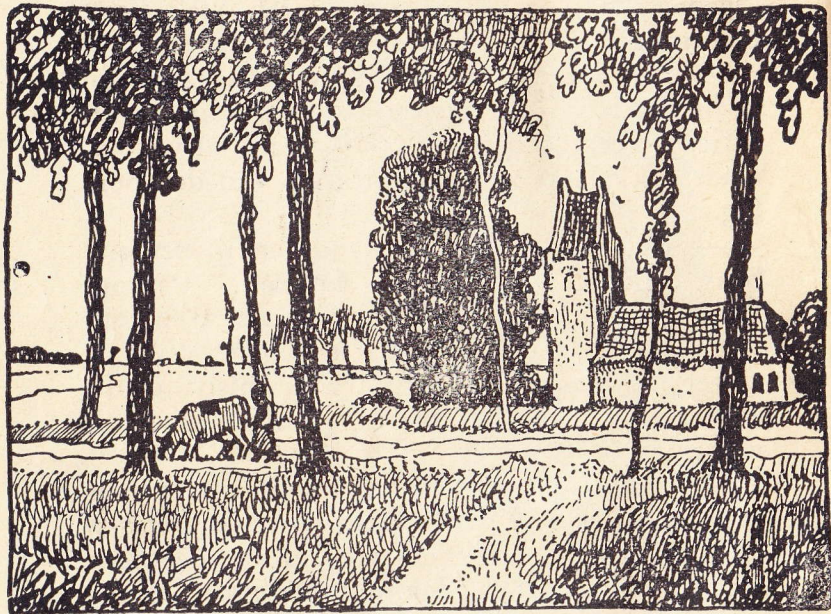
— Ge durft brutaal zijn tegen mij, omdat de ingenieur dat krabje op uw magere stelt heeft bepleisterd... 't Was nog al wat te zeggen...

— Een wondje kan altijd gevaarlijk zijn. En mijn maat en ik kregen een glas limonade. De officier is een goed mensch. Hij weet, dat we ook maar sukkelaars zijn, slachtoffers van den oorlog.

— Maar de officier is weg... en ik ben uw baas... Ik zal u in het oog houden... Pas op, kerel! dreigde Frits, en hij zwaaide met zijn stok.

Er lag haat in zijn zwarte oogen. Willaart zweeg... Maar als Frits hem weer mishandelde, zou de ingenieur het bij zijn volgend bezoek vernemen.

De mannen werkten voort. Ginder verder vervoerden andere gevangenen palen en steenen of kruiden aarde aan. Heel vreemd was de streek niet voor Willaart en Mennink. Dezelfde Noord-zee klotste hier... Het was Duitsch- of Noord-Friesland. Er kwamen meer zandbanken bloot bij ebbe, dan aan de Vlaamsche kust. Men kon dan van een eiland naar een ander gaan, zoo men den weg kende... Die drooggevalle zee noemt men de Wadden. En veel menschen van de streek wandelen over de Wadden; maar als ze

De Friesche dorpstoren.

verdwaalden in nevel en mist of te grooten omweg moesten maken door de geulen, waarin water bleef staan, konden ze door den vloed verrast worden en jammerlijk verdrinken.

Dat had Willaart al hooren vertellen, en hij begreep het. Het Zwin bij Knokke is ook een inham der zee en valt bij eb droog... en dan gaat men er dwars door. Maar bij vloed kan het geheel vol loopen, en op sommige plaatsen zijn er dan diepe geulen en kuilen.

Jan Willaart had er al meermalen over gedacht om in den nacht, over die Wadden, te vluchten... Denemarken lag dichtbij en was onzijdig. Als hij daar kon geraken, zou hij vrij zijn en misschien met een schip naar Holland kunnen varen. Eenmaal in Holland, was hij ook gauw te Sluis, dicht bij Knokke...

Maar hij durfde den tocht over de Wadden niet te wagen. Als hij verdronk, wat moest er dan van zijn vrouw en kinderen geworden! Zoo er iemand van het eiland hem wilde begeleiden, een, die den weg kende! Maar de Syltenaren waren Duitschers, en, al toonden velen wel medelijden met de gevangenen, deze helpen vluchten, dat zou niemand doen.

— Geduldig wachten tot de oorlog over is en bidden voor mijn vrouw en kindertjes en voor mij... anders kan ik niet doen, zei Jan Willaart telkens na zulke overpeinzingen.

Hij zag soms vaartuigen van Denemarken; z waren dichtbij... Een eind over Sylt, was he Deensch gebied. Maar ook Duitsche oorlogssche pen kruisten rond Sylt, waar zich veel marinier bevonden...

II.

Een sleepboot floot drie maal... en dat was het sein voor het eindigen van het werk... De krijgsgevangenen moesten nu op een punt samen komen.

— Dat is weer een dag voorbij, zei Mennink.

— Kon het maar eens regenen; het blijft met den avond warm...

— We kunnen toch een tijd bij het water liggen...

— Tot ze ons vroeg in de barak jagen...

— Ik zou liever buiten slapen...

— Ik ook... Maar daar kunnen ze ons niet genoeg bewaken...

— En waar zouden we vluchten? Het eiland is niet grooter dan Veurne-Ambacht van Diksmuiden tot de Moeren. En we zitten midden in het water...

— Maar dicht bij Denemarken...

— Ja, als we vleugels hadden en er konden

heen vliegen, als de meeuwen over ons zeetje bij Nieuwpoort...

De gevangenen, een zestig, zeventig kwamen samen, onder bewaking van een paar oude soldaten, en het oppertoezicht van Frits, die zich een grooten baas gevoelde.

— Twee aan twee! kommandeerde hij.

Hij wees met zijn stok naar Willaart, en bromde:

— Rapper gij!

— De beer zoekt u al, fluisterde Mennink.

— Ja, de valschaard...

— Zwijgen! tierde Frits.

Wat kon het maken, of de mannen al marceerend een praatje voerden? Maar Frits wilde toonen, dat hij de meester was. En fier stapte hij mee, als ware hij een hoofdgeneraal.

De gevangenen kwamen na een twintig minuten aan eenige barakken, in de buurt van Morsum. Verder mochten ze nooit gaan, al telde Sylt verscheidene dorpjes en zelfs een dichtbebouwde badplaats, Westerland, met groote hotels, koffiehuisen, villa's, en winkels. Maar nu kwamen er geen vreemdelingen.

't Eiland was geheel voor den oorlog ingericht, vooral voor de oorlogsschepen, die tegen een overval van de Engelsche vloot moesten waken.

De krijgsgevangenen wieschen zich in tonnen

of emmers. O, dat deed goed na het werk in de hitte. Velen namen zelfs een bad in een kil. Ook Willaart wilde dit doen, maar Frits, de opzichter, verbood het hem.

— 't Zou slecht kunnen zijn voor uw zware wonde! spotte hij. Ge moest rusten. Ga in de barak...

— 't Is er zoo warm...

— Als ge niet gehoorzaamt, laat ik u opsluiten... Dat is mijn recht...

— Hij zoekt me, dacht Willaart. O, die valsche haai!

Hij zette zich in de barak, waar de hitte van de houten wanden straalde. Er stonden hier schragen met planken, als tafels, en lange, ruwe banken...

Eens spartelen in het water van de kil, wat zou het deugd hebben gedaan. Willaart benijdde hen, die nu zwommen. Hij zat in deze benauwde ruimte. Frits, de lafaard, nam wraak. En wat zou de geniepige valschaard nog uitvinden, om den weerloozen gevangene te treiteren?

Na een half uur luidde een bel. Het was nu etenstijd. Allen kwamen in de barak en van boorden op den muur namen ze een tinnen keteltje en een kom. Koks brachten potten soep, die erg naar het water smaakte. En ze deelden sneden grof brood uit.

Frits wandelde langs de rijen; hij snakke voor Willaart het brood weg.

— Soep is genoeg, grijsde hij. Met uw wonde moogt ge niet te veel eten.

— Ha, ge wilt me uithongeren! De officier zal het weten! riep Willaart woedend.

— Oproer maken! Hei daar!

Frits riep twee soldaten.

— Sluit dien kerel op! gebod hij. Er zal hier aan mijn bevelen gehoorzaamd worden!

— Valsche schavuit! kreet Willaart.

— Zwijg toch! vermaande Mennink.

— Ik zwijg niet. Al zit ik hier gevangen... 'k ben toch nog een vrije Vlaming. Die vent zoekt me... Hij doet onrecht... Ik wil den luitenant spreken.

De luitenant, die meer kampen bestuurde, verbleef echter liever te Westerland dan bij dit eenzame Morsum. Hij kwam eens haastig als er iets bijzonders mee te deelen was. Hij liet het gezag hier aan Frits over.

— Dat is opstand, ja dat is brutale opstand! schreeuwde de beer, rood van woede.

Hij sloeg in zijn nijld Willaart met zijn stok. Dat was te veel. Twee soldaten kwamen aangelopen, maar konden toch niet verhinderen, dat Willaart Frits een ferm stoot in de borst gaf. De opzichter viel achterover, met het hoofd op

een bank, en dan op den grond... Hij bleef roerloos liggen.

— Wel gedaan! schreeuwde een Franschman.

— Yes, yes! riepen een paar Engelschen.

Maar Willaart schrok nu van zijn daad... Dat zou zeer ernstig voor hem worden. 't Flitste door zijn geest, hoe men hem kon dood schieten, om opstand. Hij dacht aan zijn vrouw en kinderen...

Een der soldaten wilde hem vast grijpen, maar Willaart snelde naar de deur... Buiten stonden een paar schildwachten; die hadden nog niets gehoord.

Willaart liep nu niet hard weg als een vluchteling. Hij nam een emmer, die daar aan een haak hing, en stapte schijnbaar bedaard heen. De schildwachten meenden, dat hij water moest halen, en zeiden niets. De soldaat, die uit de barak naar buiten wilden loopen, om alarm te slaan, werd door de andere gevangenen omringd. Ze deden hem niets, maar beletten hem door de deur te gaan, om zoo tijd te geven aan Willaart. De andere krijgsman was met Frits bezig en sprenkelde hem water in het gezicht.

Hij hoorde het geroep van zijn kamaraad en keek op.

— Allen op uw plaats! beval hij, en snakte zijn geweer.

Hij verzekerde, dat hij zou schieten, als men hem niet gehoorzaamde. De gevangenen boden geen verzet, doch weken traag van de deur... en wonnen aldus nog eenige minuten voor hun ontsnapten vriend.

Eindelijk merkten de schildwachten toch iets, en ze traden binnen...

— Waar is de vluchteling! schreeuwde een der soldaten.

— Er is geen vluchteling... Wat is er met sergeant Frits gebeurd? klonk het terug.

— Een oproermaker heeft hem geslagen...

— Wie?

— Nummer vier en dertig...

— Hij heet Willaart! sprak de andere soldaat.

— Waar is hij? vroeg de schildwacht.

— Naar buiten geloopt...

— Neen...

— Jawel...

— Neen! Er is iemand om water gegaan. Een ander hebben we niet gezien...

— Het is Willaart geweest. Hij bedroog u, de sluwe vos...

Nu ging den schildwachten een licht op. Ze snelden naar buiten. Willaart was reeds achter een dijk verdwenen en zat weggedoken onder een hoop takkenbossen. De schildwachten meenden, dat hij al veel verder was en de een liep links en de ander rechts...

Intusschen bemoeiden de twee soldaten in de barak zich met Frits. Deze kwam bij kennis terug.

— Wat is er? vroeg hij.

— Willaart heeft u geslagen...

— O, ja... Willaart! Omver schieten zal ik hem...

Maar voorloopig moest de opzichter nog geholpen worden, om op de been te geraken. Hij bloedde uit het hoofd, en werd toen erg bang.

— Om den dokter telefoneeren naar Westerland! beval hij. Het zou wel een hersenschudding kunnen zijn...

— Neen, neen, de wonde is niet diep... ik zal ze verbinden, sprak een der soldaten.

— Ja, verbinden... maar de dokter moet toch komen. Ik wil niet sterven... Telefoon!

— We zullen het doen...

— Zit Willaart vast?

— Neen... hij is weggelopen.

— Ezels! Hij moet gepakt worden.

— Ja, de andere mannen zijn er om... Hij kan niet ver geraken... hij zit immers op een eiland...

— Had hem dood geschoten! raasde Frits.

Maar dan tastte hij met beide handen aan zijn dik hoofd en jammerde:

— Ik heb pijn... De dokter moet komen...

Een der soldaten verbond de wonde. De ander

telefoneerde naar Westerland. En daar beloofde men een dokter te zullen sturen.

— Opstand! tierde Frits. Ha, ik zal ze leeren! Woedend keek hij rond.

— Allen dadelijk naar bed! beval hij. En wie tegen strijdt, schiet hem dood, mannen! Geen muiterij...

De gevangenen mochten dus niet meer genieten van de koelte bij het water, maar werden onmiddellijk in de benauwde slaapbarak gedreven.

— Wat zal er met den armen Jan gebeuren? vroeg Mennink zich bedroefd af.

De schildwachten keerden angstig terug. Ze mochten zich niet ver verwijderen. Ze hadden Willaart niet gezien.

— Ezels! Ge zult gestraft worden! Ge staat zeker te slapen op uw post! bromde Frits. Telefoon naar Westerland! De schurk zal naar de duinen van List gevlucht zijn... Ze moeten hem opsporen... Ik heb hier te weinig volk.

Maar al dat razen was niet goed voor zijn duizelig hoofd.

Er werd naar List getelefoneerd. En niemand vermoedde, dat de vluchteling zoo dichtbij onder takkenbossen had gezeten en daarna langs de buitenhelling van een dijk voortgekropen was.

Intusschen kwam er uit Westerland een dokter op een motorfiets. Frits lag in zijn eigen barakje, dat heel goed bemeubeld was, te bed. De genees-

heer onderzocht de wonde en schold toen den opzichter uit, omdat deze hem voor zulk een bagatel liet roepen.

— Maar ik heb waarlijk pijn, zei Frits. En ik zou niet gaarne een hersenschudding krijgen...

— Ge hebt te weinig hersens om ze door elkaar te kunnen schudden, bromde de dokter.

Hij legde een nieuw verband en raadde den bangen sergeant aan den heelen nacht te slapen.

III.

Na den oorlog werd het eiland Sylt door een spoorwegdam met het vasteland verbonden. Vroeger was er een veerdienst te Hooiersluis.

Mevrouw Masten was met haar kind in het veerhuis aangekomen. Ze was een Deensche, maar haar man een Duitscher. Hij verbleef op Sylt. Als zeekapitein moest hij nu op een oorlogsschip dienen. Zijn vrouw had verlof gekregen om hem van uit Hamburg te bezoeken. Maar vanavond kon ze niet meer over en dus logeerde ze met haar vijfjarig dochttertje in het veerhuis.

De kleine lag reeds te bed, en mevrouw Masten zat beneden nog wat te praten over het leven te Hamburg, waar reeds zooveel armoede heerschte. Plots hoorde ze haar kind roepen en vlug ging ze naar boven. Het meisje zat rechtop in bed.

— Wat is er, Grete? vroeg de moeder.

— Ik heb een man langs de dakgoot omhoog zien klimmen. Hij is zeker een dief...

— Kind, dat is een benauwde droom... Er zijn hier geen dieven...

Mevrouw Masten keek door het raam. De maan scheen zoo helder over de Waddenzee.

— Leg u neer... ik zal wat bij u zitten, sprak de moeder.

En spoedig sliep Grete weer in.

Mevrouw Masten staarde naar buiten. Hoe liefelijk lag de zilveren glans over het water! En zoo scheen de maan ook op loopgraven en slagvelden, waar gedurig de dood woedde.

Mevrouw Masten zuchtte. Ze was een Deensche en had zich niet door den oorlog laten opzweepen. Ze kende geen haat, alleen oneindig medelijden met allen, die sneuvelden of jammerlijk verminkt werden. En wanneer zou die verschrikking eindigen?

Zoo zat ze te denken... En het was, of ze nu toch ook gerucht hoorde op het zolderkamertje daarnaast. Ze wist, dat ze hier alleen logeerde; de veerman en zijn vrouw waren beneden.

Vrees had mevrouw Masten nooit gekend. Ze onderzocht liever iets verdachts, dan zich zelve door angst te laten opjagen. Ze opende een binnendeurtje. Toen ontstelde ze toch. Ze zag in het maanlicht een man, die op den grond zat en te

gen den muur leunde. Hij rees op en zei smee-
kend:

— O, verraad me niet! Ze zouden me vangen
en dood schieten; ik heb een vrouw en twee kin-
deren.

— Een krijgsgevangene, dacht mevrouw Mas-
ten, die de toestanden kende.

En dadelijk voelde ze deernis.

— Ik zal u niet verraden. Van waar komt
ge? vroeg ze op gedempten toon.

— Van Sylt. Ik ben uit België. En ik wil naar
Denemarken.

— Naar Denemarken... Het is moeilijk daar
te geraken... Zijt ge een krijgsgevangene?

— Ja... Ik werd mishandeld... en toen heb ik
een bewaker geslagen. Hij had mij verwond...
O, nu zullen ze me dood schieten, als ze me van-
gen... Ik kon me verstoppen en met een bootje
ben ik dan weggevaren. Het was juist vloed... en
ik kwam hier bij den wal. In het bootje heb ik
eenige werkkleeren gevonden en mijn uniform
achter gelaten.

Die oprechtheid trof mevrouw Masten. En de
man had haar kunnen neer slaan, en dan vluch-
ten... maar hij scheen niet ruw en vertrouwde
haar.

— Zijt gij langs de dakgoot naar boven ge-
klommen? vroeg ze.

— Ja, ik zag daar een venstertje van een

zolder... Ik moet me eerst wat verbergen... Ze
kunnen van Sylt naar den wal getelefoneerd
hebben. Over een paar uur ga ik verder...

— Aan de grens is een wacht... Ik zal u niet
verraden, maar ik kan u ook niet veel helpen...
Ge hebt een vrouw en kinderen?

— Twee kinderen... Ik hoor nooit iets van
hen... Ze wonen te Knokke...

— O, daar ben ik een paar keer geweest... Het
is een badplaats...

— Misschien zijn ze naar Holland gevlucht.

— Naar Sluis... Dat is dichtbij... Ik ken dat
allemaal.

't Deed Willaart goed dit te hooren. Hij was
het, die zoo geheimzinnig in het veerhuis beland-
de. Aan de werken op Sylt had hij een boot los-
gemaakt en de opkomende vloed dreef hem naar
den vasten wal.

— Stop u hier weg... ik zal niets aan den
veerman en zijn vrouw zeggen... en u straks
wat eten en een flesch bier brengen, zei de dame.

— O, ik dank u. God zal 't u loonen...

Mevrouw Masten trok zich terug.

— Ik mag hem niet helpen en toch kan ik het
niet laten, mompelde ze. O, als mijn man eens
gevangen was in den vreemde, en iemand was
daar goed voor hem, hoe dankbaar zou ik dan
zijn!

Ze ging naar beneden.

— Grete was wakker en een beetje onrustig, maar nu slaapt ze weer, zei ze tot den veerman en zijn vrouw.

— Wel, als wij ook eens naar bed gingen! stelde de schipper voor. 't Is morgen vroeg dag...

— O, ik blijf hier nog wat zitten, maar stoor u niet aan mij, sprak mevrouw Masten.

— Ge wilt nog wat van de avondkoelte genieten, zei de veerman.

De dame bleef alleen. Wat later sneed ze wat brood en nam ze een flesch bier. Ze zou dat morgen betalen. Zacht ging ze naar boven en opende ze de binnendeur. Willaart at en dronk en het verkwikte hem zeer.

— Nu ga ik verder, zei hij, want hij was toch gejaagd.

Mevrouw Masten gaf hem wat geld en duidde den weg naar 't Noorden aan. Ook noemde ze een adres te Ebsbjerg.

— Daar woont mijn broer... Vertel hem alles en hij zal u helpen... maar noem me aan niemand anders, fluisterde ze.

— God zal u loonen, herhaalde Willaart.

Mevrouw Masten liet hem uit langs de achterdeur.

— O God, bewaar hem en breng hem bij zijn vrouw en kinderen, bad ze.

Ze ging nu naar haar kamer boven, maar kon

nog niet slapen. Ze keek over het Waddenmeer, en ze dacht aan de streek van Jan Willaart.

Als meisje was ze met haar ouders aan de Belgische kust geweest; ja, ze kende Knokke, Heist, Blankenberge, ook Wenduine, Den Haan, Bredene, Oostende. Ze had die plaatsen bezocht met de tram en reed over Middelkerke, Westende, Lombartzijde, Nieuwpoort, Oost-Duinkerke, Coxyde naar De Panne. De menschen ginder waren gedienschtig en vriendelijk. En nu zouden ze als vijanden behandeld moeten worden; nu speelden de Duitschers in de meeste van die plaatsen den baas. Bij Nieuwpoort sneuvelden zoo veel jonge mannen.

— O, ik kan geen verklikster zijn, sprak mevrouw Masten. God geve, dat het spoedig vrede is...

Eindelijk legde de goede dame zich te bed. Ze verlangde naar den morgen; dan mocht ze naar haar man. Ze zouden zoo blij zijn elkaar terug te zien.

— En dat zelfde gevoel heeft die Willaart, dacht mevrouw Masten.

Ze was al vroeg op... Grete werd wakker, maar scheen den man, dien ze voor een dief had gehouden, reeds vergeten te zijn.

Moeder kleeedde haar aan en toen gingen ze naar beneden. Mevrouw zei, dat ze gisteren nog brood en bier genomen had en betaalde het.

Ze moest tot tien uur wachten om te vertrekken.

Een sergeant trad met twee soldaten het veerhuis binnen.

— Er is gisteren een krijgsgevangene van Sylt gevlucht, zei hij. Men mist een roeiboot en de kerel zal daarmee ontsnapt zijn. Schipper, ge moet van den luitenant een oog in het zeil houden...

— Dat zal ik doen... Och, de man kan niet ver geraken... En dan wordt het nog erger voor hem...

— Vooral, omdat hij zijn hoofdbewaker geslagen heeft...

— Opstand gepleegd?

— Ja, dat kan hem zijn kop kosten.

Mevrouw Masten hield zich goed. O, hoe lichtvaardig sprak men nu over leven en dood! Ze was blij Willaart geholpen te hebben. Zoo hij nu maar over de grens geraakte! Heel ver was de afstand niet.

Om tien uur voer mevrouw Masten met Grete naar Sylt. En na den middag ontmoette ze haar man. Ze vertelde hem, wat ze gedaan had.

Masten, die nu de Duitsche marine-uniform droeg, schrok.

— O, ge zoudt zwaar gestraft kunnen worden, zei hij. Spreek er met niemand over.

— Natuurlijk niet...

— Ik ken uw goed hart... Ik weet, dat er iemand gevlucht is. We kregen gisteravond bericht. Hij had ook een bullebak van een baas, een hoogmoedigen, ruwen kerel. 'k Kan het best begrijpen, dat een gevangene hem, na al het treiteren, eens een ferme mep om de ooren geeft, maar ik mag dat niet luid zeggen. Ik hoop, dat de jongen ontsnapt.

— Zouden ze hem anders dood schieten?

— Wie weet! Zeker staken ze hem in een strafkamp, en daar sterven er ook...

— Ik heb haast den heelen nacht aan dien man en aan zijn vrouw en kinderen gedacht, en ook voor hen gebeden. En mijn geweten is gerust...

IV.

Willaart had eenige uren gemarcheerd; dan kroop hij in een hooimijt en sliep of wachtte daar gedurende den dag. 's Avonds trok hij voort; hij volgde het eenzame strand. Soms hoorde hij stemmen en dan verborg hij zich achter een dijk of een duin.

's Morgens, toen het licht werd, zag hij een herberg; het opschrift was Deensch. Zijn hart bonsde. Zou hij ongemerkt in Denemarken aangekomen zijn?

Na eenig aarzelen stapte hij binnen.

— Is het hier Denemarken? vroeg hij aan een vrouw.

Ze verstond hem. Aan de grenzen kent men wat Duitsch.

— Ja... het is Denemarken! antwoordde ze.

— O, God zij gedankt! Ik ben vrij!

— Een gevluchte gevangene, he? Ge moet niet bang zijn. Er komen er nu en dan over.

En Willaart had vertrouwen. Hij vertelde in het kort zijn geschiedenis. Hij kreeg een maal eten en de goede waardin wilde er geen geld voor. Ze duidde hem uit, waar hij den trein kon nemen voor Ebsbjerg.

Tegen den middag was Willaart reeds in die havenstad. Hij vroeg naar het opgegeven adres en daar ontmoette hij een jonge man, die hem eerst vreemd aankeek. Hij kende Duitsch, en zijn gezicht veranderde, toen Willaart zijn avontuur vertelde in een mengeling van Vlaamsch en Duitsch.

Maar mijnheer Masten begreep hem toch.

— Zoo, zoo, heeft mijn zuster u geholpen, zei hij. Ja, ze schreef me, dat ze naar haar man te Sylt ging. En ze heeft een goed hart.

— O, God zal haar zegenen voor die mensch-lievendheid...

— Ge blijft nu bij mij, tot ik u op een schip kan helpen voor Holland. Er is niet veel vaart in dezen beroerden tijd. Er loopen schepen op

mijnen of ze worden in den grond geboord... Maar nu en dan vertrekt er toch een. Spreek met niemand over die hulp van mijn zuster. Ge weet nooit, waar er spionnen zijn. Ze zouden zulk nieuws overbrieven en dan kreeg mijn zuster last.

— O, mijnheer, nooit zal ik luid haar naam noemen, maar wel in mijn gebeden.

Drie weken bleef Willaart de gast van mijnheer en mevrouw Masten. O, dat was een ander leven dan in 't kamp.

— Zat Mennink ook maar hier! dacht Willaart dikwijls. En werd het vrede, dat voor ieder de ellende gedaan ware!

Hij peinsde veel aan zijn ongelukkige makers.

Na drie weken kon hij vertrekken. De Belgische consul gaf hem een paspoort en betaalde de reis. Het was nog een tocht vol spanning. De Duitschers konden het schip aanhouden... Dat deden ze dikwijls, om de lading te onderzoeken. Maar de reis verliep goed. Na een grooten omweg bereikte de boot de haven van Rotterdam.

Nu was Willaart gejaagd om naar Sluis te reizen. Hij nam den trein tot Vlissingen; stak dan over de Schelde naar Breskens en reed vervolgens met de tram heen.

O, hoe bonsde zijn hart! Zouden vrouw en

kinderen te Sluis vertoeven? Of verbleven ze nog te Knokke onder het Duitsch gezag? En zou het dan mogelijk zijn hun een briefje te laten bezorgen en een antwoord terug te krijgen?

Aan de Draaibrug stapten nieuwe reizigers op. En plots herkende Willaart iemand van Knokke.

— Karel! riep hij.

— Wel, dat is Jan Willaart! Van waar komt gij al met eens af? klonk het terug.

— Dat zal ik u vertellen... Maar zeg me nu eens,, weet ge iets van mijn vrouw en kinderen?

— Ja, die zijn te Kadzand op een hofstede...

— En gezond?

— 'k Heb ze verleden week nog gezien... Goed gezond! Ze worden door het vluchtelingenkomiteit geholpen, en uw vrouw werkt ook op de hofstede.

O, Jan Willaart had wel kunnen jubelen van vreugde! Welk heerlijk nieuws! Straks zou hij de geliefden terugzien.

Verstrooid vertelde hij van zijn avonturen.

En te Sluis, kon hij door toedoen van zijn vriend, die hier al drie jaar verbleef, een fiets huren. Karel reed mee. Over Zuidzande kwamen ze nabij Kadzand.

— Daar is het, en de kamaraad wees naar een hoeve.

Jan kreeg de tranen in de oogen...

— O, God, ik dank u... ik dank u, sprak hij ontroerd.

— Ik zal eerst gaan en uw vrouw voorbereiden. Ze zou te veel verschieten, moest ze u in een keer zien, sprak Karel.

— Ja, maar haast u... o, haast u!

En na een minuut of vijf zag Willaart door de dreef een vrouw komen, die aan elke hand een kind hield.

— Paula! riep Jan, in een snik, en hij snelde ze tegemoet.

Ze omhelsden elkaar, zonder eerst een woord te kunnen zeggen. En dan nam Jan zijn kinderen op. Ja, ze keken wat vreemd. Drie jaar is zoo'n lange tijd. Maar ze hadden elken dag over vader hooren spreken, elken avond voor hem gebeden. En ze lachten nu van blijdschap.

De landbouwer en zijn vrouw waren ook blijde, en ontvingen Willaart hartelijk... O, nu moest er verteld worden...

Toen Jan met zijn vrouw 's avonds nog eens door de stille dreef wandelde, sprak hij over mevrouw Masten.

— Nooit haar noemen, zei hij.

— Neen, maar bidden zal ik voor haar geluk, sprak Paula ontroerd.

Willaart ging naar het Belgisch consulaat te Oostburg. Hij voelde zich immers nog soldaat. Maar hij mocht in Nederland blijven.

Hij werkte nu ook op de hofstede en betrok met zijn vrouw en kinderen een huisje, tot eindelijk in October 1918 Knokke vrij werd.

Een paar maanden later zag Willaart Menink terug, toen deze naar Knokke om inlichtingen kwam. Hij hoorde, dat Frits genezen was, maar dat de officier-ingenieur hem toen verplaatst had om zijn brutaliteit.

En de vrienden spraken nog veel over Sylt.

Twée jaar later, toen er weer veel vreemdelingen naar Knokke kwamen, kreeg Willaart op een avond bezoek. Met vreugde herkende hij mevrouw Masten. Ze was hier met haar man en kind. O, toen betoonden Jan en zijn vrouw weer hun innige dankbaarheid.

EINDE